

پژوهش

● قانون‌گرایی و قانون‌گذاری در جامعه مدنی
نوشته دکتر سیدمصطفی محقق داماد

قانون‌گذاری در جامعه مدنی

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

جامعه مدنی، به هر معنی که باشد، بی‌تردید، قانون، قانونمندی، قانون‌گرایی و امثال این مفاهیم در آن نقش محوری دارد.

جوامع غربی علیرغم همه حرفها، موفق شده‌اند که مردمشان را قانون‌گرا و دولتها را مجری قانون سازند. ولی جامعه ما از بی‌قانونی و تعدی نسبت به قانون رنج می‌برد. و جالب این است که به جایی رسیده‌ایم که حتی خود قانون‌شکنان نیز احساس کرده‌اند که دود بی‌قانونی به چشم آنان رفته و اشک آنان را جاری ساخته است!

در این چند دقیقه بر آن نیستم که تمامی علل این امر را به طور مستوفی بررسی کنم، بلکه فقط می‌خواهم به یک نکته اشاره کنم و آن این است که به نظر من میان احساس گریز از قانون از یک سو و هرج و مرج در روند قانون‌گذاری از سوی دیگر رابطه تنگاتنگ وجود دارد. در جامعه‌ای که، قانون‌گذاری از روند صحیح برخوردار نباشد، و یا قانون فاقد محتوای عقلانی باشد می‌توان گفت، در آن جامعه قانون وجود ندارد و در این صورت انتظار داشتن از مردم نسبت به گرایش به اجرای قانون وجود ندارد و در این صورت انتظار داشتن از مردم نسبت به گرایش به اجرای قانون، فاقد وجه منطقی است.

ما نخست نظری می‌اندازیم به مسأله قانون و قانون‌گذاری در غرب تا ببینیم متفکران و